

1

Mahesh stă în biroul lui și corectează. Își ridică privirea către curbura ferestrei atunci când un tren se apropié în viteză, lăsând drept semne ale trecerii sale grăbite un miros specific de motorină și niște pocnituri răsunătoare. Liniștea umedă și rece a toamnei se instalează în camera lui ca o concluzie inevitabilă. E al unsprezecelea anotimp de genul asta pe care îl petrece în Marea Britanie. Al patrulea în această încăpere. Mahesh își ridică privirea. Pe pereti sunt diagrame și tablouri. Harta lumii stă înclinată într-un unghi ciudat, cu albastrul oceanului dispărând în spatele bibliotecii cu rafturi din fier. Cărți se îngheșue în rânduri uriașe, presând laolaltă dosare și hârtii, cu paginile din hârtie concept portocalie alternând cu cele negre, albe și gri. Din colțul din stânga al camerei, de lângă tabla alba, o ilustrație îndoitoare a lui Gandhi îl privește cu atenție. În mintea lui zace o tulburare care îi atacă delicat gândurile o dată la câteva minute.

De ce scrisese Rumi asta în caietul ei de exerciții? Iată întrebarea care i se prindea de marginile conștiinței la intervale regulate: o mică unealtă dentară care străpunge gingia moale. De ce scrisese ea asta?

M-am dus să mă joc cu Sharon Rafferty și Julie Harris și Leanne Roper în pădure. M-au lăsat să joc softball, care e ca roun-ders, dar numai cu două baze. Sharon a spus: „hai să luăm mingea și rachetele de la mine de acasă“. Când am ajuns la casa ei, am

rămas în fața porții și Sharon a spus „trebuie să controlez dacă poți intra, Rumi, pentru că mamei nu-i plac persoanele de culoare“. Apoi a intrat cu ceilalți și eu am așteptat afară.

Slavă Domnului că s-a întors și a spus că era OK. Apoi am mâncat inghețate și am luat rachetele. Doamna Rafferty stătea la soare în grădină și părea rochie. Noi am luat rachetele și am jucat softball în pădure.

„De culoare.“ Cuvintele acelea îl făcuseră să se gândească la un creion care împrăștia un maro gros, granulos pe o față rotundă, genul de desene stângace pe care Rumi obișnuia să le facă, forțată fiind, când era mai mică.

Se uită din nou la Gandhi, zbârcit și neclintit, stând în colțul camerei lui. Cum ar fi interpretat ei asta la facultate, unde fuseseră obișnuiti să se învărătă în compania ideilor? Trokiști, gandhiști, comuniști – își găsiseră o droajie de denumiri pe atunci, mestecând betel, savurând amarul de pe buze și discutând îndelung și aprins dacă lupta de clasă era compatibilă cu nonviolența. Ce ar zice ei de cuvintele acelea? Ce părere ar avea despre conversația pe care încercase el să o aibă cu Rumi după ce îi citise însemnările?

- Îți place școala ta, Rumi?
- Nu-mi plac teroriștii.
- Ce vrei să spui cu „teroriștii“?
- Oamenii care nu se poartă frumos cu mine.
- Nu lasă lucrurile astea să te afecteze. Acum ai zece ani.
- Ce?
- Ar trebui să fi ca un tigru în junglă. Ca Shere Khan din *Cartea Junglei*.
- Ce vrei să spui, tati?
- Dacă cineva te lovește, lovește-l și tu. Dacă te lovesc o dată, lovește-i de două ori.

Cuvintele ieșiseră din gura lui cu sinceritatea cadențată a rafelor de pușcă, și el își întorse se privirea când ochii ei tresăriseră.

„Dacă ești șocată, și eu sunt, se gândise el. Dar tu nu ai să fii o victimă. Asta n-am să permit.“

Ce părere ar avea ei despre asta, ce ar spune colectivul facultății Hyderabad despre lumea asta pe care el alesese să o populeze, plasând un vlaștar singuratic și extrem de important exact în centrul? Si, dacă tot venise vorba, cum era cu Whitefoot, actualul lui prieten, coleg la cursul de doctorat de la Cardiff, el însuși marxist: ce ar zice el?

Mai trece un tren, purtând cu sine un zânganit greu, dens ca o migrenă. Cutremurul încăperii pare să zdruncine ușor portretul lui Gandhi. Se putea zări un petic din lumina înserării poposind pe sticla, întunecând o parte din fața lui Gandhi. De culoare? De ce a scris ea asta?

E ora patru după-amiaza, un sfârșit timpuriu al zilei lui de lucru. Corectase patru lucrări și încăperea își pierduse aproape toată lumina. Mahesh înșurubează capacul pe stilou și introduce instrumentul de scris în buzunarul exterior al sacoului, în aşa fel încât oțelul poleit să iasă în evidență în amestecul de nuanțe de maro al hainei din poliester. Stiloul fusese un cadou de la Shreene, cumpărat cu banii puși deoparte din primele ei salarii, atunci când începuse să lucreze după naștere. Este cam de-o vârstă cu Rumi. După zece ani, încă se mai simte neted și plăcut la atingere, rece, fără vreo zgârietură sau urmă de lovitură. Încă mai există senzația de placere vinovată la confruntarea cu acest lux, când se gândește la ceea ce semnifică, o unealtă de studiu, un instrument al înțelepciunii – dar unul care lua ochii. Își încheie nasturii și pune lucrările de examen într-o parte, coborând storurile la fereastră, înainte de a încuia și de a pune capăt zilei respective, îndesând la subraț două lucrări de masterat la care să se uite când ajunge acasă.

Cu cinci ani în urmă, Rumi venise acasă într-o zi și anunțase că doamna Gold dorea să treacă pentru a-i cunoaște părinții. Avea doar cinci ani, era în clasa întâi la școala. Mahesh și Shreene

aranjaseră să plece devreme de la serviciu în ziua stabilită și fură acasă la trei și jumătate. Shreene începu să prăjească niște *bhajis*, în timp ce Mahesh se cufundă într-o tacere profundă, așteptând în sufragerie, fără a se schimba de cămașă, și încă purtând cravata la gât. Când intră doamna Gold, Rumi o ținea de mâna.

– Ce plimbare minunată am avut împreună spre casă, domnule și doamnă Vasi, spuse, lăsând-o pe Rumi să intre înaintea ei.

Rumi se simți dintr-odată stincheră și deveni tacută, uitându-se la tatăl ei. Mahesh privi îndelung coafura platinată a învățătoarei – răsucită și dată cu spray cu vârfuri rotunjite și cu onduleuri, ca o ținfoiată vată de zahăr pe băt. Era derutat. Se împotrivi în sinea lui relaxării, o reacție normală la vederea zâmbetului larg al doamnei Gold.

– Se poate să vorbesc cu dumneavoastră și cu soția în același timp? întrebă ea.

Shreene aduse gustările și i se alătură, stând cu mâinile în poală, îmbrăcată încă în ținuta ei de lucru, pantaloni mulați și pantofi cu toc. Se putea vedea limpede cât de vigilentă era: se uita întruna pe ascuns la Mahesh, de parcă ar fi spus: „Dă-mi un semn și am să încep cu orice s-ar cuveni făcut“.

– Despre ce doreai să vorbim? o întrebă Mahesh pe doamna Gold, simțind suișurile și coborâșurile pronunțate ale vocii sale. S-a întâmplat ceva?

– Nu... nici vorbă, domnule Vasi. Voi am să vă dau niște vesti, care cred că vă vor face niște părinți foarte mândri.

– Și care ar fi acestea?

– Rumi este un copil supradotat! proclamă doamna Gold, însoțindu-și cuvintele cu o înăltare emoționată a colțurilor gurii.

Mahesh se uită la Shreene, care își cojea cu dinții pielea uscată de pe buza inferioară – un semn că era încordată. Se uită la Rumi, care privea stâruiitor în podea, așteptând ca el să descifreze sensul acelor cuvinte. Iar apoi bărbatul aruncă o nouă căutătură doamnei Gold și șiragurilor ei de dinți strălucitori.

– Vreți să spuneți că se descurcă bine la școală?

– Vreau să spun mai mult decât atât, domnule Vasi, zise doamna Gold. Mă refer la faptul că este specială. Deosebită. Supradotată.

La auzul acestor vorbe, Rumi începu să se foiască, scăpinându-se la nas, dând din picioare, uitându-se dintr-o parte într-alta, mai întâi la mama, apoi la tatăl ei, cu mișcări nesigure, amplificate de liniștea asternută în încăpere. Mahesh observă că avea o zgârietură pe genunchi, chiar sub tivul rochiei de catifea reiată, deasupra liniei strânse a ciorapului alb care îi cuprindea gamba. Shreene se încrunta, privind spre fiica ei. Mahesh îi zâmbi din nou doamnei Gold și își îndulci vocea, conștient că fiica lui asculta fiecare cuvânt pe care el îl rostea. Încerca să nu îngăduie tensiunii să se strecoare în propozițiile pe care începea să le formuleze.

– Eu și soția mea luăm... educația Rumikai foarte în serios. Suntem încântați că se descurcă bine și că truda ei e răsplătită. și eu sunt cadru universitar...

Doamna Gold clătină din cap, întrerupându-l.

– Cu tot respectul, domnule și doamnă Vasi, dar eu vorbesc despre altceva. Eu vorbesc despre o înzestrare. Ceva ce se întâlnește doar din când în când. Rumi este o matematiciană supradotată!

Fură încă o dată reduși la tacere de acele vorbe. Rumi își mișcă picioarele înainte și înapoi, împingându-le ritmic în velurul canapelei. Mahesh își dădu seama că prin ceată că fata repeta mișcarea în serii de câte patru, oprindu-se apoi, ca o un exercițiu armonic. Observă felul cum își susținea unul din micii ei obraji bucalăți cu o mână, pe care o facuse pumn, balansându-și cotul pe coapsă. Încă se mai uita țintă în podea.

– Și eu sunt matematician, și sunt bucuros că se descurcă bine la materia asta, după cum spuneți. Am pus accent pe ea pentru că e specialitatea mea, spuse Mahesh, încercând să își păstreze o expresie binevoitoare pe față.

– Noi la Summerfield credem că Rumi merită ca această înzestrare să fie sprijinită și hrănita, spuse doamna Gold.

Se aplecă, trăgându-și fusta aşa încât cuta dublă din față se netezi. Își îngădui un moment semnificativ de tacere, de parcă s-ar fi pregătit să spună ceva serios, ceva extrem de important. Rumi se aplecă la rândul ei, pregătit să asculte; picioarele care se legănau se opriră din mișcare, apăsând pentru o vreme partea din față a canapelei. Chiar și Shreene își deplasă puțin trupul înainte, ridicând din sprâncene, în așteptare.

– Ati auzit de un loc numit Mensa? întrebă doamna Gold.

Mahesh se simți cuprins de exasperare. Văzuse și el toate acele reclame. Spoturile publicitare vorbind despre locul acesta pe care ea îl numea cu o cadență studiată, de parcă ar fi învărtit un diamant prin gură. „Mensa“. Văzuse testele lor IQ copilărești, se prostise completându-le în ziarele de duminică. El știa ce reprezenta Mensa, pentru numele lui Dumnezeu! Drept ce îl lăua? Și de ce era aşa de surprinsă că el și fiica sa se descurcau cu numerele? Doar nu erau vânzători.

Era „ofticat“, cum spuneau aici: adică iritat. Încercă să se gândească și la alți termeni din argou, savurând puterea de sugestie a acestor cuvinte. Era „scos din pepeni“, „călcat pe sistem“, „cu capsa pusă.“ Ce credea ea? Că el era vreun șarlatan de mâna a treia care se împoțona sub steagul academiei? Simți un ghiorait în stomac de la acei *bhajis* care fermentau, amplificându-se parcă pentru a confirma senzația lui de iritate. În mod ciudat, senzația îl binedispuse. Avea chef să-i țină un discurs acelei femei, unul la care Rumi să fie martoră, despre cum era posibil să-ți creezi propriul destin prin forță și prin disciplină, folosind puterea gândirii: prin note, procente, lucrări, examene, numere care se adunaseră, în cazul lui, într-o sumă mare aflată în mâini mici – o bursă dincolo de ocean.

Urmări ochii vioi ai doamnei Gold. Femeia se uita la felul în care soția lui își sorbea ceaiul. Shreene îi intorcea privirea, uitându-se din când în când în jurul camerei. Ce idei preconcepute aducea cu ea această femeie bizată, cu micile ei zâmbete și contrăziceri politicoase? El nu avea să țină un discurs. N-ar face decât să

încurce lucrurile. Dar dacă ar putea, i-ar spune totul. I-ar spune că el intrase la toate universitățile lor – toate acele bijuterii nenorocite pe care ei le prețuiau într-o asemenea măsură; că îi fusese oferit un post la marile lor Cambridge și UCL. Până la urmă ajunse la Cardiff pentru că ei oferiseră banii – mai multe mii de lire sterline, o sumă pe care nimeni nu o putea trece cu vederea. Onorariu întreg. Îl doriseră aici, un străin cu nu mai mult de cinci lire în buzunar și cu o soție slabă, desculță și tremurândă. Astfel coborâse el din avion cu Shreene în 1972, proaspăt casatorit și conștient de ce înseamnă viața, onorat de ocrotirea oferită de instituțiile lor de cărămidă roșie, precise ca o busolă, arătând drumul de urmat pentru amândoi.

El nu se numărăse printre cei treizeci de mii de asiatici care se scurseră ca o hemoragie din urâta cicatrice de pe burta Ugandei în același an, năvălind în cotloanele întunecate ale Marii Britanii, plutind în mizerabila apă de baie a revoltei lui Amin: masele târâtoare care se vârsaseră în nișele din Leicester și Wembley. El nu avea să fie dizolvat în râurile de sânge, printre armatele de bacterii ale lui Enoch Powell, defecând în coșmarurile oamenilor peste peisajul prețioasei lor țări.

El era doctorul Mahesh Vasi, doctor în matematică, un bărbat care își începuse cariera repetând tabla înmulțirii sub un copac mare în Patiala, cu cincisprezece colegi de școală, scăldat în praf și mânat de fascinația pentru numere. Acum se afla aici, lucrând la doar o oră de navetă depărtare, ținând conferințe în fiecare săptămână unei săli de o sută de studenți, angajat cu normă întreagă de către Universitatea din Swansea, o filială a Universității din Tara Galilor. Ei, ce spuneți de asta?

Mahesh își drese glasul și se gândi cum să continue. Își desfăcu, apoi își încrucișă din nou picioarele, cu un aer despre care el avea speranță că ilustră o contemplație tacticoasă. Încă mai trebuia să învețe cum să se relaxeze, trebuia să deprindă gesturile ritualice prin care te faceai placut. Era un obicei rușinos, nimic altceva, își spunea sieși.

Shreene îi oferi doamnei Gold platoul cu gustări. Legumele calde străluceau prin aluat: bucăți violet-închis de vinete și dovlecei verzi, arătându-și curbele prin învelișul prăjit.

– Vă rog, serviți una, spuse ea zâmbind și îndesând un șervețel de hârtie în mâna învățătoarei. Vă place mâncarea condimentată?

Mahesh profită de ocazie să intervînă.

– Cunosc Mensa foarte bine, doamnă Gold. Sunt încântat să merg acolo cu Rumika și să văd cum e.

În cele două săptămâni care urmară, apropiindu-se de examenul de admitere la Mensa, Mahesh impuse un program care nu era cu mult diferit de cel pe care o determinase pe Shreene să îl urmeze în primul lor an de căsnicie, în timpul sarcinii ei.

Pe atunci era foarte atras de latura vulcanică a noii lui soții: ochii albaștri uriași (o culoare exotică în cadrul familiei, de care ea se mândrea mult), care păreau să iasă din orbite atunci când era supărătă, buclele negre care i se lipeau senzual pe măsliniul umed al frunții. El își făcuse griji în privința elementelor stereotipe ale legăturii lor: faptul că erau în fond niște străini, căci se întâlniseră doar o dată înainte de căsătorie, conceperea copilului după numai o lună de viață conjugală, aşa cum speraseră părintii lor.

În perioada aceea locuise să într-o garsonieră studențească, cu o bucătărie care-și emana mirosurile gazoase în camera în care dormeau ei. Banii erau puțini: Mahesh lucra la oficiul poștal al universității ca să-și suplimenteze veniturile din bursă și era un partizan al economisirii. „Dacă vom câștiga două lire, pe una o punem deosebită, îi placea să spună. Eu nu voi accepta să fiu omul care se zbate să adune monede pentru a pune în funcțiune radiatorul. Dacă noi alegem să ne descurcăm fără, aşa să fie. Nu ne pot forța niciodată, dacă avem propriile economii.“

La sfârșit de săptămână Shreene mergea cu el la clubul sportiv universitar pentru a face un duș fierbinte într-un mediu luxos; în timpul săptămânii ea trebuia să se spele în baia comună dărăpanată de la etajul inferior. Își petrecea ziua încercând să

imprumute încăperii aceleia mici în care locuiau măcar puțin din ceea ce înțelegea ea prin viața de familie, alungându-și singurătatea cu treburile casnice necesare, găsindu-și un rost atunci când aranja tavile de metal ori acele *sari* pe care le adusese din casa părintească.

El venea acasă seara târziu, satul de universul îndepărtat al doctoratului său, și începea ceea ce Shreene numise (mai întâi în glumă, mai apoi cu o regularitate amară) „procedurile tipice de lagăr“. El o scosese din forfota plină a lumii ei: intrerupea intinderea oștirilor de *chappatis*, curcubeul de pulbere al condimentelor ei, și ii străpungea mândria la ora șapte treizeci fix în fiecare seară, obligând-o să se așeze la masa lor șchioapă de plastic și să treacă în revistă evenimentele zilei. El nu se abona la ceva atât de trecător ca un ziar cotidian, dar îi cerea lui Shreene să iasă din casă în fiecare zi la prânz pentru a citi ziarul la biblioteca locală. Era liberă să citească orice alegea ea; tot ce îi cerea el era să aibă o conversație de o oră, în care să disece evenimentele, în fiecare seară înainte de cină. Când Shreene contracará, cu ochii ei cei mândri umeziți de umilință, spunând că nu era obișnuită să fie tratată în felul acesta – că ea nu căzuse la învoială să fie insultată aşa de către soțul ei –, el îi explicase foarte clar, pas cu pas, efectele pozitive datorită cărora acesta era, logic vorbind, felul în care trebuia acționat:

1. El putea să converseze astfel cu ea despre alte probleme decât dramele și intrigile specifice familiilor lor extinse. Aceasta putea fi ceva benefic pe termen lung.

2. Își îmbunătățea limba engleză, permășându-i astfel să lucreze de îndată ce copilul avea să se nasă. Ea era absolventă a Universității din Delhi; era specializată în literatură, filosofie și arte frumoase, însă în hindi. Nu exista nici un motiv pentru care ea să nu contribuie la sporirea venitului gospodăriei. De fapt, era absolut